

Vår saksbehandler
Barbro Hatlevoll, tlf. 922 30 742

Dokumentdato
11.02.2020
Deres dato

Vår referanse
2019/4326 HABA
Deres referanse

Nasjonale pådrivere
Ava Sadeghi og Anja Kristin Kleiven
Skadeforebyggende forum

Svar på spørsmål om brann- og redningsvesenets taushetsplikt

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til deres henvendelse 22.1.2020 med følgende spørsmål:

Forvaltningsloven gir brannvesenet taushetsplikt, blant annet om noens personlige forhold. Dette vil også gjelde ovenfor helsevesen, sosialtjenesten og evt. selskapet i kommunen som eier boligen. Hvordan er det tenkt at brannvesenet skal følge opp bekymringsmeldinger som gjelder utsatte grupper? Slik vi har forstått det, finnes det ikke unntaksbestemmelser annet enn ved informert samtykke. I mange bekymringsmeldinger som kommer fra publikum eller etter en brann vil det være andre enn brannvesenet som kan og må sette inn tiltak for at mennesket skal bo branntrygt. Vil det i praksis bety at brannvesenet må reise ut til hver enkelt for å få et samtykke hvis det skal videre til rett tjeneste i kommunen? Veilederen er tydelig på helsevesenets taushets- og opplysningsplikt, men ikke brannvesenets.

Her følger svar som er forankret hos jurister i Brann- og redningsseksjonen:

Det er korrekt at forvaltningsloven¹ pålegger brannvesenet en taushetsplikt. Taushetsplikten i § 13 innebærer at enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om noens personlige forhold. Dette er en aktiv plikt som skal hindre spredning av informasjon.

Det finnes unntak fra taushetsplikten som brannvesenet kan bruke når hensikten er at en person skal bo branntrygt. I forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 5 følger det at:

Taushetsplikten etter § 13 er ikke til hinder for: (...)

5. at forvaltningsorganet gir andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag, (vår understrekning)

Forvaltningsloven gir en adgang til å gi opplysninger til andre forvaltningsorganer, men det følger ikke av lovens ordlyd at det er en plikt å gi slike opplysninger, jf. ordlyden "ikke til hinder for".

Som det fremgår av lovteksten kan brannvesenet gi andre forvaltningsorganer opplysninger om

- en persons forbindelse med organet, og
- om avgjørelser som er truffet, og ellers

¹ Lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

- slike opplysninger som er nødvendig å gi
for å fremme brannvesenets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag.

Forutsetningen er altså at delingen av opplysningene fremmer brannvesenets oppgaver, hvilket er tilfelle i eksempelet som nevnes om at en person skal kunne bo branntrygt. Opplysninger undergitt taushetsplikt etter § 13 kan altså bare gis der dette er nødvendig som et direkte ledd i løsningen av brannvesenets egne oppgaver.

Dersom en bekymringsmelding brannvesenet mottar kun omhandler en persons helse og en deling ikke vil fremme brannvesenets oppgaver, så kan ikke DSB se annet enn at brannvesenet må vise til taushetsplikten og be den som sendte bekymringsmeldingen om å sende den til annen rette myndighet, jf. forvaltningsloven § 11.

Til informasjon kan brannvesenet også gi opplysninger videre uten hinder av taushetsplikten i forbindelse med lovbrudd. Forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 gir adgang til politianmeldelse eller at opplysninger gis til påtalemyndigheten.

Taushetsplikten etter § 13 er ikke til hinder for: (...)

6. at forvaltningsorganet anmelder eller gir opplysninger (jfr. også nr. 5) om lovbrudd til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet, når det finnes ønskelig av allmenne omsyn eller forfølging av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver." (...)

Forvaltningsloven gir en adgang til å anmelde eller å gi opplysninger til påtalemyndigheten, men det følger ikke av lovens ordlyd at det er en plikt å gi slike opplysninger. Imidlertid gjelder det et unntak fra unntaket, og det er straffeloven § 196 som gir en plikt til avverging av de aller mest alvorlige forbrytelsene.

DSB nevner for sikkerhetsskyld også barnevernloven² § 6-4 andre ledd hvor brannvesenet av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikten, skal gi opplysninger videre til barnevernet.

Offentlige myndigheter skal av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. §§ 4-10, 4-11 og 4-12, når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. § 4-24, eller når det er grunn til å tro at det er fare for utnyttelse av et barn til menneskehandel, jf. § 4-29. (...)

Barnevernloven har en særlig regulering med en plikt til å gi opplysninger for å beskytte en annen.

DSB håper ovennevnte kan være til hjelp i forståelsen av taushetsplikten.

² Lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven)

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Dag Rune Omland

Barbro Hatlevoll

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.